

BUEZ

SANTEZ GENOVEFA A VRABANT.

Var an ton ordinal.

Me ho suppli, compagnugnez,
Da glévet cana eur vuez,
Da Genovefa e zeo grêt,
Melezour d'an Itronezet.

A Vrabant e voa guinidic,
A liguez nobl ha pinyidic;
Christenez mad e voa ive,
Guir zervicherez da Zoue.

Pa voa en e bugaleach,
Hi a garric an hermitach;
En eur c'horn a jardin e zad,
Nemet eno n'em gav er vad.

He mam, ouz e c'honsideri,
Eun deiz a c'houlennas outi :
Penos, va merc'hic hermites,
Ha ne deuet-hu qet d'ar pales?

Va mam, e cornic ho jardin
Me a meus eur boquet divin :
M'em eus eno eur melezour,
An Autrou Sant Yan-Badezour,

Allas ! va merc'hic, emezi,
C'houi nen doc'h qet evit souffri ;
Ebars en dezert e zeus poan
Ne andurfec'h qet, a gredàn.

Caeroc'h eguet foundilizen
E voa'r plac'h-mâ, a dra certain,
Qen a deuet da vit e foltret
Da gass d'an noblanç da velet.

Eur Palatin, Siffroi hanvet,
He renomme en deus clévet,
Hac a zisquennas en Brabant
Gant eun equipach excellant.

Ractal vel ma voe éruet,
E ty e zad en em rentet,
En em bresantas er pales,
Saludi'r Prinç hac ar Brinces.

Goude o beza saludet,
E mennad en deus goulennet,
M'en dije ar Brinces yaouanq
Qent eguet monet a Vrabant.

He zad dont da gonsideri
E voa avantagus ar barti,
A roas carg d'e mam neuze
Da c'hout hac hi a zemeje.

Va merc'h, prest en em breparet,
Eru zo eur Prinç d'ho quélet ;
Eur Palatin a voad huel,
Qender-gomez d'an Impaler.

Me ne meus nemet seitec vloas,
Ha dre ze oun re yaouanq c'hoas,
Ne doun c'hoas nemet eur buguel
Da vont e suit an Impaler.

Evel an eol pe ar c'hristal,
Ec'h entreas ebars er zal ;
Ar Palatin zo estonet
O consideri e guenet.

Gant enor ha perseveranç
Ec'h eure dezàn ar reveranç ;
He furnez hac he modesti
A voe meurbet d'e fantazi.

Mæs pa voe parlantet dezi
Var ar sujet d'e dimezi,
E chenchas a liou he bisach :
Ar Palatin en remercas.

Ne ouffe den consideri
Peguement a velanconi
A gonserve ar Palatin,
Gant aoun caout refus diouti.

Eur mis anter e zeo padet
Solenniteou an eured,
Ar zonneries, ar bal, an danç,
Visitou bemdez gant noblanç.

Siffroi, c'houi oc'h eus eureujet
Ar gaëra demeus ar merc'het,
Evit monet ganec'h d'ho ty :
Dioùallit n'e dese anui.

Birviqen anui ne devo,
Evit qeit a ma vezin beo ;
Ne qet evit cavet anui
He goulennàn da zont d'am zy.

Siffroi o veza preparet
Da vont da Treves gant e bried,
A voe gand e dad recevet
Gant calz a joa hac a respect.

Daou vloavez anter e zint bet
Heb bea gant netra tourmantet ;
Bras e voa ar fidelite
A voa etre'n daou bried-se.

Qen a deuas Abderame,
Eun adversour bras d'ar Roue,
Da brometi a dra certain
Massacri an oll gristenien.

Biscoas distruch a zoudardet
Evit eur vech na voe guelelet :
A dal Sodom a Bethsabe
Bete Tour e pad e arme.

Tri-uguent mil a zoudardet,
Ha daouzec mil a zragonet,
A voa gant Martel dirac Tour,
Ha c'hoas e c'houlenne sicour.

Scrifa a eure d'an noblanç
A Alamagn, a Spagn, a Franc,
Dont d'asista Charles Martel,
A voa General er brezel.

Siffroi, unan ar re vrassa,
A varche ive da guenta,
Hac e voe dezàn discrifet
Monet gant an Alamagnet.

Siffroi al lizer pa velas,
Genovefa a gonfias,
E dieguez, e oll vadou
De gonfidaat, hanvet Golo.

Neuze, pa voe prest e arme,
E partias en han' Doue,
Hac e voe gant Martel recevet
Gant calz a joa hac a respet.

A drugarez an Eternel
E deut ar victor gant Martel ;
Abderame zo bet lazet
En Tour, hac e oll zoudardet.

Pa voe achu ar gombat-mâ,
Da velet e Genovefa
En devez digasset Siffroi
E zijentil hanvet Lanfroi.

Itron, celu amâ qelou,
Lizeriou digant an Autrou ;
Er paqat e zeus eur present
A dal eur som bras a arc'hant.

Lavarat a ra d'an Itron
E za'n Autrou da Avignon
Ha da Narbon, vit qeméret
Roue bras ar Sarazin.

Evel ma clévas qementse
E zé c'hoas e goas d'an arme,
E scrifas buan dre Lanfroi
Eul lizer goal drist da Siffroi.

C'houi, Siffroy, a zo en arme,
En danger bras eus ho pue ;
Mæs ho Genovefa a zo
En qer bras danjer gant Golo.

Penevert ne meus qet a c'houant
Prononçi comzou insolant,
Me lavarfe ar proposiou
A gléo an Itron gant Golo.

Golo a voa eun Intendant
A voa bemde communamant
En compaigneguez an Itron,
En desped d'he ompinion.

Tol eves, papillon bian,
Rac na vez losqet gant an tân,
An tân eus an impureté,
A so es calon nôs ha de.

Ma sonjfes en devotion
Hac en modesti an Itron,
Ne laqafes qet da speret
Da garout nep ra scaro qet.

Pa vel ervat ar mechant-mân
N'el qet deceo ar Brinces-mân,
Ar soupçon en devez sonjet
Laqat en calon e fried.

Amâ eo güelet an impi
O commanç c'hoari e drajedi :
Embér e vefot, christenien,
E oll draitourach pen-da-ben.

Eur c'heguiner a voa en ty
A bell a voa o servichi ;
A voa caret gant an Itron,
Abalamour m'oa den güirion.

Rêi a eure an Intendant
D'ar c'heguiner commandamant
Mont d'e c'hampr, pa vijeousqet,
Hac e laqat o c'hemeret.

Caër o d'oa'n daou innoçant-se
Qemer an douar hac an êe
Da zonet eno da destou
Eus a dreitourzou Golo.

Allas ! Allas ! ouz ar gibet
Mervel, paour qez, a vezo red :
Ni a rai pinijen hon daou
Eus a dreitourzou Golo.

Qemeret voe ar c'heguiner,
Hac en leqat prisonner,
Genovefa a voe laquet
Ebars an eur gambr alc'huezet ;
Eno e combate oute,
Abalamour d'ar chastete.

Scrifa ra Golo lizerou,
Ha cass messajer d'an Autrou
Da lavaret voa decevet
Gant ar c'heguiner e bried.

Scrifa a eure an Autrou
Da laqat Drogan d'ar maro,
Laqat Genovefa ive
Er prison, qent ma éruje.

Pa voe bet pemp mis er prison,
Neuze' vouilloudas an Itron ;
Hep sicour, na goulou, na tân,
Hi a c'hanas he mab bian.

Incontinant ma voe ganet,
E gristenien e devez grêt,
Gant aon na varje diganti,
Hac en he hanvas BENONI.

Sevel eure Golo ar brud
Communamant étouez an dud

Penos Siffroi a voa beuzet
O sonjal cavet e bried.

Cass a eure e vagueriez
Da c'houlén digant ar Brinces
Ma carje dont d'e eureuji,
E roje liberte dezi.

Ar Zantez a voe qelennet
Gant ar Rouanez eus ar bed :
Ebars er gampr pa antreas,
Eur façad dezan a roas.
Ennes eo ta al lealdet
A poa da Siffroi prometet !

Ma vijes fidel, emezi,
Pa voas laqet da vestr em zi,
Te a vije recompanset
Pa vije éru va fried.

Eruout a ra lizerou
E tistro d'ar guér an Autrou :
Pa gléo Golo e teu ar C'homt,
E za da Strasbourg d'e rencontr.

Mont a ra da dy eur sorcerez
Hac a voa c'hoar d'e vagueriez,
Ha rêi dezi aour hac arc'hant
Qement ha ma vije contant.

M'em eus eur melezour ardant,
Eme ar sorcerez mechant.
Hac a rai da Siffroi güelet
Ar pez n'en deo qet c'hoarvezet.

Pa voe sur demeus e affer,
E yas joaus ebars en kær ;
Ma voe gant ar C'homt recevet
Gant calz a joa hac a respet.

Neuze en tennas a gostez
Da c'hout outan ar virionez
Var ar sujet eus e bried,
A rent e galon contristet.

Golo a lavaras dezan :
Ne douetit qet, emezan,
Demeus e infidelite,
A zo prejudiç d'ho pue.

Ouspen, eme an den mechant,
Me anavez eur vreg vaillant,
A zisquezo en ho presanç
Qementzo grêt en hoc'h apanç.

Siffroi neuze ouz e glévet,
A zo contantet e speret,
Evel darn eus ar gristenien
O tont da gréti sorcierien.

Monet a rejont assambles
O daou da dy ar sorcerez,
En eun toul dindan an douar,
Elec'h ne voa nac eol na loar.

Ar sorcerez a allumas
Diou c'houlouen gaëra goargias,
Leiz eur bezel demeure a zour,
Laqat en nan eur mêlezour,
E ra dezan teir güech güelet
Ar c'heguiner gant e bried.

Neuze ec'h ordren da Golo
Da vont d'e laqat d'ar maro,
Hi hac he mabic Benoni ;
Ro dé ar maro a guiri.

Golo sur demeus e affer,
A zistroas joans d'ar guër,
A lavaras d'e vagueres :
Grét ar vech-mâ eus ar Brincez.

Roet et setanq gant e fried,
Evit ma vezo distrujet :
Hi hac he mabic Benoni
A varvo sur em fantazi.

Eur plac'h yaonanq a voa en ty,
Eur verc'h dezi o servichi,
Touchet eus a compassion,
A yas da gavet an Itron.

Allas ! emezi, va mestrez,
Grét ar vech-mâ eus ho puez !
Deut é ar setanq gant Golo
Evit ho laqat d'ar maro.

Lavarit d'in, va mignonez,
Petra'vo gréd d'am buguel qèz !
Allas ! va mestrez, emezi,
Mervel a rai, qercouls ho c'houi.

Va mignonez, mar am c'heret,
Grit eur blijadur em reget :
Digassit din liou ha paper,
Evit ma scriñn eur lizer.

Evit ma scriñn eur billet
Da lâret adieu d'am pried ;
Pa vezo Golo o coannia,
C'houi ello donet davintâ,
Hac e denler em c'habinet :
Eur c'houlz benac e vo cavet.

Adieu, emezi, ma fried,
Me ya d'ar maro en ho reget :
Biscoas ne meus grét resistanq
Da souffri d'hoc'h obeissanq.

Réi a eure an Intandant
Da zaou vevel commandamant
En eur c'hoad monet d'o laza,
Ha da zigass o zéod dezâ.
Sevel a eure quent an de,
Ha cass gantân an daou den-ze.

Pa voent éruet er prison,
E voe divisqet an Itron,
E rojet dezi var e zro
Eur gos vantellie d'e golo.

Pa voant éru ebars er plac,
Unann a denn e gontel noas
Evit laza e Benoni
Voa en tre e divrec'h ganti.

Ne doa lavaret guer ebet ;
Neuze e commanças prezeg ;
E za d'an daoulin diraze
D'o zupplia, en hano Doue,
He laza qent e buguel,
Ne renqje qet diou vech mervel.

An daou zervicher gant truez
A lêzas gante o buez ;
Ha goude o zrugarecât,
Ec'h antreas dou en eur c'hoad.

En eur rivier, pa dremenas,
Diamant Siffroi e daulas
Da redec gant an dour coulant,
Pa voa caus demeus e zourmant.

Evit, emezi, n'am ho qet
En hep sêçon poan o velet
Ar merc-se eus hon union
Epad hor separation.

An diou nôs qenta e zeo bet
Dindan eun derven o cousqet,
Hep souffri na poan nac anui,
Nemet damant d'e Benoni.

Eun druez a voa e c'hlêvet,
Pa en em gavas dilêzet.
Allas ! emezi, va buguel,
Er vech-mâ e ranqi mervel.

Guerc'hez Vari, petra a rin ?
Ne zeus mui a lèz em peultrin !
Ne denn gantân nemet ar goad !
Ne gav mui ur strill a lèz mad !

O va Doue oll-buissant !
Ho pet soign eus an innoçant :
Roit dezân ar mân da zébri,
Vel ma roit d'ar malvrini.

Neuze e tisqen ar Verc'hez
Er c'hoad da gavet ar Zantez,
Da zigass dezi eun heizez,
A voe d'ar buguel magueres.

Qemerit ho mabic christen,
Ha deut da guichen ar feunteun ;
Cetu aze d'éc'h eun heizez
A vo d'ho puguel magueres.

Ar bleizi, al loened mechant
A voe dezi obeissant :
Bemdez e teuent d'e anori,
Ha da renta bizit dezi.

Er c'hoad e voa eur porc'hel güez
A deve d'e güelet bemdez,
Da durial an douar dezi,
Da gavet qeler da zébri.

Pa voe an daou vloas tremenet,
Eun Æl a zo deut d'e güelet,
Hac a ro dei eur groas arc hant,
Hac eur grucifi olifant.

Courach, va merc'h, na scuizit qet.
Eun deiz e viot delivret
Preparet eo ar gurneo
A yêlo eun deiz var ho penn.

Pa voe ar pemp bloas tremenet,
Da oüela eo en em laqet ;
Var e daoulin dirac ar groas,
Evelen outi e comzas :

Penos, emezi, va Doue !
Hac er c'his-mân e chomin-me ?
Ha ne dé qet avoalc'h pemp bloas
Da veza bet er poanniou bras ?

P'am be tânet hoc'h ilisou,
Ha renverset hoc'h auteriou,
Em bije ho coler appezet
Gant an daëlou a meus scuillet.

Petra, va Doue a meus grét
Da veza crenn abandonet ?
Dija e meus ancounac'hêt
An usach am boa da brezec ;
Mæs muia tra a gresq va foan,
E zeo va buguelic bian.

Ar grucifi, dre viracl bras,
Evelen outi a gomzas ;
Ha me, va merc'h petra meus grét
Da veza ouz eur groas staguet ?

Güir eo ho mab a gresq ho poan ;
Va hini n'en dé qet bian,

Güelet va Mam, Yau, Madalen,
Rannet o c'halon em c'hichen.

Cetu ar Zantez consolet
Gant ar voéz a Zalver ar bed ;
Ne c'houlén mui nemet poaniou,
Hac ar c'hruella tourmantchou.

Pa voa eun devez an Autrou
O sellet eus e baperou,
Ec'h éruas gant ar billet
E devoa scrifet e bried.

Na ouffe den consideri
E c'hlac'har, e velanconi :
Tost e voe d'e galon ranna,
Pa lennas an tamp paper-mâ.

Sifroi n'en deus mui a repos ;
Na ell cousquet na deiz na nós,
Gant eur voez a lavar dezà :
Te zo eun den ar c'hruella ;
Te c'heus lazet da vab ena,
Ha Drogan ha Genovefa.

En em laqat a ras express
Da vont d'ar chasse eun devez,
Ha ma rancontras eun heizez
En rentas en coad ar Gontez.

Er c'havern eo en em dec'het,
Adreg qeign ar Zantes cuzet ;
Sifroi a voe estonet bras,
Form eur femelen pa velas.

Pa velas form eur femelen,
Hac eun heizez en e c'hichen ;
Eur voez a lavaras dezàn :
Sifroi, Genovefa houmàn.

Perac oc'h aze er guis-se,
Er form-ze gand al loened goue ?
Me zo eur vreg eus a Vrabant,
A zo seiz vloas zo en tourmant ;
A zo seiz vloas zo retiret,
Gant aon rac coler va fried.

Greg a Vrabant, din leveret
Ac'hanoc'h-hu pe hano a ret ?
Genovefa e voant hanvet,
Eur Palatin voa va fried.

Cri vije'r galon na vouelje,
Tost d'ar c'havern nep a vije,
Güelet ar Prinç hac ar Brinces
Ha semplet o daou assambles.

Ha pa voent o daou dissemplet,
Ar Prinç goulén eus e bried :

Peléc'h e mán ar c'hrouadur
En deus eun tad qen dinatur ?

Sifroi, beo é, dre c'hraç Doue :
Cetu é vagueréz aze...
Incontinent pa zistroas,
En e c'hichen en er c'hasas,
Hac eun dornad qeler gantâ
Da réi d'e vam evit leina.

Ordren a ra d'e vevellou
Mont d'ar guér da vit habijou,
Hac eur c'haros equipet mat,
Evit donet prest d'o c'herc'hat.

Bebet o deveus assambles
Eur bloa gant calz a zantelez,
Genovefa a zecedas,
Ar Prinç hac e vab a chommas.

Genovefa, ni ho suppli
Da gavet sonj ac'hanomp-ni ;
Troit divarnomp au teir goalen :
Brezel, qernez, hac ar vocen.

Ma ejont o daou assambles
Da dremen ar rest o buez
Er plaç ma voe Genovefa,
D'ober pinijen ar vrassa.

